

برنامه پروردگار مهرماه

دهم

امتحانوفون

آخرین راه برای موفقیت در امتحان

منطق

هایده عبادی، فرحتناز یزدانی

براساس بام بنری
مخصوص آموزش در دروس

مقدمه

امسال، اولین سالیه که پایه‌ی دهم کار خودشو شروع کرده و چون تا حالا از کتابای درسی دهم، امتحانی گرفته نشده و نمونه سوالی هم وجود نداره، بنابراین همه‌ی دانش‌آموزای سال دهم، با نزدیک شدن فصل امتحانا، استرس اینو دارن که چه‌جوری برای امتحان آماده بشن؟ چطوری درس بخونن؟ کدام بخش کتاب درسی مهمتره؟ سؤالاً چطوری طرح می‌شن؟ و ...

به خاطر همین، همدانش‌آموزا و هم معلم‌ما به کتابی نیاز دارن که تو امتحاناتی نوبت اول و پایان سال، بهشون کمک کنه. برای تولید کتابی که برای موفقیت در امتحان بتونه به بچه‌ها کمک کنه، همه‌ی سعی و تلاشمنو به کار گرفتیم و کتابی آماده کردیم با عنوان «امتحانوفن» (بروزن استامینوفن) تا با خوردن! بیخشید خوندن اون، مشکلتون حل بشه. تو این کتاب ۱۰ سری آزمون با رعایت استانداردهای لازم و بارمیانی مصوب آموزش و پرورش برای امتحانات نوبت اول و پایان سال، طراحی و تنظیم شده؛ ۳ آزمون برای نوبت اول (امتحانات دی‌ماه) و ۷ آزمون برای امتحانات پایان سال، به همراه یه خلاصه درس کپسولی و کاربردی که همه‌ی مطالب مهم کتاب درسی رو پوشش می‌ده و شمارو برای امتحان آماده می‌کنه.

در طراحی این کتاب، به این موارد توجه ویژه کرده‌ایم:

۱ سؤال‌های از نظر ظاهر و محتوا، منطبق بر بودجه بندی اعلام شده آموزش توی پاسخ‌نامه، هر جا لازم بوده، توضیحات بیشتر و تکمیلی داخل و پرورش و شبیه پرسش‌های امتحانات نهایی و هماهنگ کشوری باشه. یه باکس جداگونه اومنده.

۲ بارمیانی سؤالاً و حتی ریزبارم‌ها (در پاسخ‌نامه) مشخص شده خلاصه درس کپسولی هم بخش‌های مهم و کلیدی درس‌ها رو باشه تا بدونید هر قسمت از پاسخ چقدر نمره داره.

۳ مجموعه‌ی آزمون‌ها، کل کتاب درسی رو پوشش بدنه. پاسخ‌نامه مثل راهنمای تصحیح آموزش و پرورش برای مطالعه‌ی مفیدتر هماهنگ باشه.

دوست خوبم، این کتاب منتونه برات مرجع خوبین تو شبای امتحان باشه، چراکه با خوندنش، به آرامش و اطمینان خاطری من رسن که نتیجه یادگیری خوب و دقیق درس‌ها و آمادگی کامل برای یه امتحان خوب و عالیه!

در این کتاب سعی کردیم علاوه بر خلاصه‌های کاملاً فشرده و MP3 درس‌ها که یک نگاه کلی و کامل از هر درس بهت منده، کلی هم سؤال استاندارد و متنوع جمع‌آوری کنیم، چون منطق مثل ریاضیه که برای مهارت، به تمرین نیاز داره و مجموعه‌ی سؤالات این کتاب فرصتیه برای کسب مهارت در حل تمرین‌های درس منطق که امیدواریم بتونه راهی به‌سوی تکمیل آموخته‌های این درس باشه.

ویژگی خاص و منحصر به فرد سؤالات این مجموعه:

کلیه‌ی سؤال‌ای این کتاب برگرفته از آزمون‌های نهایی و هماهنگ و استانداردیه که تا به حال از درس منطق در سال‌های قبل طرح شده (منطبق و هماهنگ با استانداردهای بانک سؤالات این درس در وزارت آموزش و پرورش). هر چند درس منطق برای دانش‌آموز سال دهم جدیده، ولی حدود ۹۵ درصد از مطالب این کتاب، قبل‌اً در کتاب منطق سال سوم انسانی بوده که امتحاناتش هم نهایی بوده، بنابراین سؤال‌ای نهایی سال‌های قبل منتونه مرجع خوبی برای همه سال دهمی‌های عزیز باشه که به‌دبیال سؤال استاندارد در این درس هستن!

مشاوره

مطمئناً یکی از دغدغه‌های دانش‌آموزان انسانی اینه که این درس رو با چه روشی بخونیم تا بتونیم تو امتحاناتش موفق بشیم. برای پاسخ این سؤال به نکات زیر خیلی خوب دقت کن:

بیش‌تر دانش‌آموزا سر زنگ منطق، وقتی که معلم درس رو منده و من پرسه که آیا متوجه شدید یا نه؟ به اتفاق من گن که: بله، خیلی خوب فهمیدیم، اما وقتی که با تمرین و سؤال‌ای کاربردی درس رو به‌رو منش، با تعجب منین که حسابی گیج شدن و نمی‌تونن به سؤالاً جواب بدن. اما راه حل چیه؟ واقعاً چیکار باید کرد؟

عجله نکن عزیزم و اصلاً هم نگران نباش. با اجرای دقیق مراحل زیر، مطمئنیم که به تدریج این مشکل طوری برات حل منش که سر جلسه‌ی امتحان پایان سال، با آرامش و یقین به تمام سؤالاً به راحتی پاسخ منده و وقت اضافه هم منیاری «آن شاء ا...»

و اماً اون مراحل:

- ۱** اگه برات مقدوره حتماً در کنار این کتاب - که مخصوص شب امتحانه - یک کتاب دیگه هم از همین انتشارات که قبلًا برای پایه‌ی سوم انسانی چاپ شده تهیه کن، منظورم کتاب فلسفه و منطق سال سوم انسانی از مجموعه‌ی کتاب‌های لقمه‌ی انتشارات خودمونه که مؤلفش هم یک از مؤلفین همین کتابه امتحانوفنه که الان داری من خونیش!
- علت این‌که من گیم اول اون کتاب را بخون اینه که درس‌نامه‌های اون کتاب خیلی دقیق و کامل، سطر به سطر درس رو توضیح داده.
- ۲** بعد از این‌که یه دور درس‌نامه‌ی کامل کتاب سطر به سطر رو خوندی، حالا نوبت من رسه به مرحله‌ی دوم که خوندن درس‌نامه‌های خلاصه و MP3 این کتابیه که دستته!
- ۳** در مرحله‌ی سوم: با دقیقت و توجه تمام آزمون‌ها رو از خودت امتحان بگیر! دقیقت کن، از خودت امتحان بگیر، یعنی از همون اول نرو سروقت پاسخ‌نامه‌ها!
- ۴** در مرحله‌ی چهارم: برگه‌های امتحانی را با کمک پاسخ‌نامه تصحیح کن!
- ۵** در مرحله‌ی پنجم: از روی آدرسی که در کنار هر سؤال برات گذاشتیم به کتاب درس مراجعه کن و اون نکته رو در کتاب درس پیدا کن و متن کتاب رو با پاسخی که خودت نوشته مقایسه کن!!!
- * این مقایسه مهمترین قسمته کاره، چون دقیقاً متوجه خطای خودت و نکته‌ی اصلی درس منش!
- با انجام قدم به قدم مراحل پنج گانه‌ی بالا دیگه خیالت راحت من شه که هر کاری لازم بوده انجام دادی و از این‌جا به بعد دیگه نوبت خدای مهربونه که کمکت کنه، که حتماً هم من کنه، چون که خودش به شکل‌های مختلف به ما وعده داده که اگر تلاش کنیم، حتماً در رسیدن به هدف کمکمون من کنه!

بازمبندي مصوب آموزش و پرورش

ارزشیابی مستمر	نمره	عنوان درس	پایان نوبت اول	پایان نوبت دوم و شهریور
نمونه‌یابی کردن، نقد و بررسی کردن، تشخیص دادن، تفکیک و تقسیم کردن، تطبیق و تکمیل کردن، دسته‌بندی کردن، یادآوری کردن، شرکت در مسابقه، مهارت در تعریف کردن، مهارت در استدلال کردن، بحث و گفت‌و‌گو کردن، اظهارنظر کردن، هم‌فکری کردن، سؤال خوب طرح کردن، پاسخ به سؤالات و تمرین‌های پایان هر درس، مراجعه به منابع دیگر و گردآوری اطلاعات، ارائه‌ی مقاله و کنفرانس، آزمون‌های شفاهی و عملکردی و کتبی، خودارزیابی		انسان و تفکر	۱/۵	۳
		چگونه تعریف می‌کنیم؟	۳	
		تعريف و دنیای مفاهیم	۳/۷۵	
هم‌فکری کردن، سؤال خوب طرح کردن، پاسخ به سؤالات و تمرین‌های پایان هر درس، مراجعه به منابع دیگر و گردآوری اطلاعات، ارائه‌ی مقاله و کنفرانس، آزمون‌های شفاهی و عملکردی و کتبی، خودارزیابی	۲۰	اقسام ذاتی و عرضی	۳/۲۵	۲/۵
	۲۰	اقسام تعریف	۲/۵	
ارزشیابی مستمر نوبت دوم همانند نوبت اول انجام می‌شود.	۲۰	جایگاه قضیه در استدلال	۲/۵	۲/۵
	۲۰	اقسام قضایای حملی و شرطی	۳/۵	
جمع	۲۰	جمع	۲۰	۸
ارزشیابی مستمر نوبت دوم همانند نوبت اول انجام می‌شود.		احکام قضایای حملی		۲/۵
		استدلال (ترکیب قانونمند قضایا)	۱/۵	
		اقسام قیاس	۳/۲۵	
		ارزش قیاس	۱/۲۵	
		محتوای استدلال (ماده)	۲	
		مغالطة	۱/۵	
		جمع	۱۲	
جمع	۲۰	جمع کل	۲۰	

از کلیه‌ی عزیزانی که در انتشارات مهروماه در تهیه‌ی این کتاب ما را یاری کردند
جناب آقای احمد اختیاری مدیریت محترم مجموعه، جناب آقای مهران ترکمان مدیر محترم دپارتمان انسانی، سرکار خانم الله اسماعیلی،
مسئول محترم تألیف دپارتمان انسانی و سایر همکاران نهایت تشکر را داریم.

سخن آخر:

اکنون با اذن از خدای مهربان و خلفای معصومش علیهم السلام این مجموعه را به کلیه‌ی دانش‌آموزان ساعنی و علاقمند به درس منطق تقديم نموده و امیدواریم که خوانندگان گرامی با نظرات سازنده‌ی خود ما را در تقویت مجموعه‌ی حاضر یاری نمایند.
و من... التوفيق
فرهنگ‌یزدانی- هایده عبادی

ردیف	سوالات	نمره												
۱۰	هر یک از موارد زیر مصدق کدامیک از کلیات پنج‌گانه (نوع، جنس، فصل، عرض خاص و عرض عام) است؟ الف) بعد برای جسم ب) مقدار برای دایره ج) چنان برای گیاه د) ۱۸۰ درجه برای مثلث	۱												
۱۱	جنس قریب هر یک از انواع زیر را بنویسید. الف) آلومینیوم ب) سرماخوردگی	۰/۵												
۱۲	جدول زیر را کامل کنید.	۱												
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>ردیف</th> <th>اقسام تعریف</th> <th>مثال</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>الف</td><td>رسم تام برای انسان</td><td>ابزار ساز</td></tr> <tr> <td>ب</td><td>حد ناقص برای مثلث</td><td>کمیت</td></tr> <tr> <td>ج</td><td>برای حیوان</td><td>جسم نامی حساس</td></tr> </tbody> </table>	ردیف	اقسام تعریف	مثال	الف	رسم تام برای انسان	ابزار ساز	ب	حد ناقص برای مثلث	کمیت	ج	برای حیوان	جسم نامی حساس	
ردیف	اقسام تعریف	مثال												
الف	رسم تام برای انسان	ابزار ساز												
ب	حد ناقص برای مثلث	کمیت												
ج	برای حیوان	جسم نامی حساس												
۱۳	نوع قضایای زیر را تشخیص دهید و شماره آن را در جای مناسب بنویسید. ۱: سربلندی اگر اهل تلاش باشی. ۲: کوه دماوند ترسوترين کوه جهان است. ۳: هر رسانایی فلز است. ۴: بعضی انسانها همیشه شکرگزار نعمتهاي الهی هستند. الف) حملی (.....) ب) شرطی (.....) ج) خبری کاذب (.....) د) بی معنا (.....)	۱												
۱۴	در قضیه کلی از چه سورهایی و در قضیه جزئی از چه سوری استفاده می شود؟	۰/۷۵												
۱۵	نام درست قضایای زیر را بنویسید. الف) فردا آسمان یا برفی خواهد بود یا آفتایی. ب) اگر باران به کوهستان نبارد، به سالی دجله گردد خشک رودی.	۱												
۱۶	متن زیر را بخوانید و از آن موارد خواسته شده را استخراج کنید. «علی از این که توانسته است در میان هم‌کلاسی‌هایش بالاترین نمره را در درس منطق بگیرد، خوشحال است. او به این باور رسیده است که، اگر درس بخواند به راحتی در آزمون دانشگاه قبول خواهد شد. وی می خواهد در آینده یا قاضی شود یا حسابدار.» الف) قضیه حملی شخصیه ب) قضیه شرطی متصل ج) قضیه شرطی منفصل مانعه الجمع	۱/۵												
که به سوالات زیر پاسخ تشریحی و کامل بدهید:														
۱۷	مقصود از نطق در کتاب‌های منطقی چیست؟	۰/۷۵												
۱۸	تفاوت فصل با عرض خاص در چیست؟	۱												
۱۹	اگر در تعریف علم بگوییم، «دانستن و آگاهی» آیا این تعریف منطقی است؟ چرا؟	۱												
۲۰	محتوای قضایا از چه راه‌هایی به دست می‌آید، نام ببرید؟	۱												
	سربلند باشید و پیروز!	۲۰												

ردیف	سوالات	نمره						
۸	نوع هر یک از قضایای شرطی زیر را به طور کامل تعیین کنید. الف) چراغ یا روشن است یا خاموش. ب) اگر انسان عقل خود را به کار گیرد سخن بیهوده نخواهد گفت. ج) هوا یا آفتابی است یا برفی.	۱ (درس ۷)						
۹	از میان موارد داخل کادر، نام کامل قضایای حملی زیر را بیابید. الف) هر شهری از کشور خود کوچک‌تر است. ب) بعضی فلسفه‌های ریاضی دان نیستند.	۱ (درس ۷) موجبه – سالبه – جزئیه – کلیه						
۱۰	بین قضایای زیر از نظر احکام قضایای حملی چه نوع ارتباطی وجود دارد؟ الف) هر انسانی حیوان ناطق است. ← بعضی حیوان ناطق‌ها انسان هستند. ب) بعضی گل‌ها قرمز نیستند. ← هر گل قرمز است.	۱ (درس ۸)						
۱۱	نوع استدلال (تمثیل، استقرای تام، استقرای ناقص، قیاس) را در موارد زیر مشخص کنید. الف) معاون اداره مانند چرخ یدکی اتومبیل است که در موقع اضطراری به کار می‌آید. ب) دانشمندان با بررسی مدار حرکت تمام سیارات منقوله شمسی متوجه شده‌اند همه این مدارها بیضی است.	۱ (درس ۹)						
۱۲	ابتدا شکل قیاس‌های داده شده را تعیین کنید؛ سپس اگر نتیجه دارد نتیجه آن و اگر عقیم است، علت آن را بنویسید. الف) بعضی الف ب است. هیچ ج ب نیست. ب) بعضی از حیوانات کبوتر نیستند. هر کبوتری تخم گذار است.	۱/۵ (درس ۱۰)						
۱۳	مشخص کنید کدام برهان اینی و کدام لپی است. الف) علی ولخرج است و هر ولخرجی ورشکسته می‌شود. پس علی ورشکسته می‌شود. ب) بیزشک از سرفه‌های خشک فرد بیمار به مسلول بودن او بی می‌برد.	۰/۵ (درس ۱۲)						
۱۴	در دو استدلال زیر چه چیزی سبب مغالطه شده است. الف) جیوه فلز است، هر فلزی عایق است، جیوه عایق است. ب) هر مرد انسان است، هر زن انسان است، پس هر مرد زن است.	۱ (درس ۱۳)						
۱۵	جدول زیر را کامل کنید.	۱ (درس ۸)						
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>تناقض</th> <th>تضاد</th> <th>قضیه</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>(ب)</td> <td>(الف)</td> <td>هر پیامبری معصوم است</td> </tr> </tbody> </table>	تناقض	تضاد	قضیه	(ب)	(الف)	هر پیامبری معصوم است	
تناقض	تضاد	قضیه						
(ب)	(الف)	هر پیامبری معصوم است						
	که به سوالات زیر پاسخ تشریحی و کامل بدهید:							
۱۶	اگر منطق علمی است که دانستن آن مانع خطأ و اشتباه در فکر می‌شود، پس این همه اختلاف میان فلسفه و دانشمندان از کجاست؟	۱ (درس ۱۱)						
۱۷	«شعر منطقی» را با «شعر ادبی» مقایسه کنید.	۱ (درس ۱۲)						
۱۸	چگونه می‌توانیم در مقابل مغالطه توفیق به دست آوریم؟	۰/۵ (درس ۱۳)						
۲۰	سر بلند باشید و پیروز!							

ردیف	سوالات	نمره						
۱	<p>تعیین کنید کدام عبارت درست و کدام یک نادرست است.</p> <p>(درس ۱) الف) منظور از منطق، مجموعه‌ی ضوابطی است که ذهن ما به طور کاملاً ارادی و آگاهانه آن‌ها را به کار می‌گیرد.</p> <p>(درس ۲) ب) «مفاهیم» هدف از «تعریف» و «تصدیق‌ها» هدف از استدلال می‌باشند.</p> <p>(درس ۳) ج) تمام مفاهیم عرضی به گونه‌ای هستند که علتی به جز علت ذات نمی‌خواهند.</p> <p>(درس ۴) د) در قضایای حملی، منظور از محمول کلمه‌ای است که همواره بعد از موضوع قرار دارد.</p> <p>(درس ۱۰) ه) در قیاس اقتضانی شرطی همیشه لزوماً باید هر دو مقدمه شرطی باشد.</p> <p>(درس ۹) و) از میان اقسام استدلال، آنکه نتیجه‌اش همواره کلی است، قیاس است.</p> <p>(درس ۸) ز) دو قضیه‌ی متناسب از نظر صدق و کذب کاملاً و همواره در برابر همند.</p>	۲/۵						
۲	<p>جاهای خالی را تکمیل کنید.</p> <p>(درس ۲) الف) اقسام علم در منطق عبارت است از و</p> <p>(درس ۳) ب) رابطه دو مفهوم کلی «مداد» و «حامدادی»، است.</p> <p>(درس ۳) ج) مفهوم کلی‌ای که ذاتی است و مختص یک ذات است نام دارد مانند برای مثلث.</p> <p>(درس ۶) د) در قضیه‌ی «توانا بود هر که دانا بود»، «توانا بود» است.</p> <p>(درس ۸) ه) برای به دست آوردن نقیض قضایای شخصیه، فقط کافی است که را تغییر بدهیم.</p> <p>(درس ۱۰) و) از بین اشکال چهارگانه قیاس اقتضانی، نتیجه‌ی موجبه کلی از ضرب شکل به دست می‌آید.</p> <p>(درس ۱۱) ز) علم منطق اندیشه را ارزیابی می‌کند و پیشرفت یک علم به آن است.</p>	۲/۵						
کله به سوالات زیر پاسخ کوتاه بدهید:								
۳	تعیین کنید میان مفاهیم زیر کدام یک از نسبت‌های چهارگانه برقرار است؟	۰/۵						
	الف) حیوان – ناطق	(درس ۳)						
۴	جنس الاجناس موارد زیر را بنویسید.	۰/۵						
	الف) زرافه	(درس ۴)						
۵	رسم نقചص انسان را بنویسید.	۰/۵						
۶	از میان اقسام تعریف منطقی کدام یک همیشه فقط یک مصدق برای هر مفهومی دارد؟ و چرا؟	۰/۵						
۷	کدام یک از اقسام تقابل در احکام قضایا است که همیشه در میان دو قضیه کلی برقرار است؟	۰/۵						
۸	فرق عکس مستوی و تناظر در چیست؟	۰/۵						
۹	استدلالی که در مقدمات آن از محتواهی یقینی استفاده می‌کنند، چه نام دارد؟	۰/۵						
۱۰	نوع قضیه زیر را مشخص کنید و اجزای آن را معین کنید. اگر آن ترک شیرازی به دست آرد دل ما را	۰/۷۵						
۱۱	نوع قضایای شرطی منفصله را مشخص کنید. الف) تصور یا جزئی است یا کلی	۰/۷						
۱۲	جدول زیر را کامل کنید.	۱						
	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>اصل قضیه</th> <th>عکس مستوی</th> <th>تناظر</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>بعضی خبرها کاذبند</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	اصل قضیه	عکس مستوی	تناظر	بعضی خبرها کاذبند			(درس ۸)
اصل قضیه	عکس مستوی	تناظر						
بعضی خبرها کاذبند								

پاسخنامه تشریحی

راهنمای تصحیح + توضیحات بیشتر + ریز بازم

۱۹ گاهی انسان به جای تعریف یک مفهوم، آن مفهوم را معنی کرده و شرح می‌دهد، در منطق به آن «شرح لفظ» یا «شرح اسم» می‌گویند.
ذکر مثال مناسب: علم «دانستگی» (۰/۵)

۲۰ در قضیه شرطی متصل، جمله‌ای که با معنای اگر شروع می‌شود، مقدم (۰/۲۵) و جمله‌ای که در معنای تابع است، تالی نامیده می‌شود.
در حقیقت، نوعی رابطه میان مقدم و تالی برقرار است (۰/۲۵) و اساساً ماهیت قضیه شرطی متصل همین رابطه است. (۰/۲۵)

آزمون ۲ * دی ماه

۱ الف) نادرست (ارادی ← غیرارادی) (۰/۲۵)
ب) درست (۰/۲۵)
ج) نادرست (همیشه ← گاهی یا غالباً) (۰/۲۵)
د) درست (۰/۲۵)

۲ الف) روح - جسم (۰/۲۵) ب) حیوان بودن - جنس - فصل (۰/۲۵)
ج) جوهر / وجود (ذکر مثال مناسب) (۰/۲۵)
د) حملی - شرطی (۰/۲۵) ه) عالی - قریب (۰/۲۵)

۳ الف) هدف منطق (۰/۲۵) ب) معرف (۰/۲۵)
ج) تصدیق (۰/۲۵) د) وظیفه منطق (۰/۲۵)

۴ الف) روشن نیست / مبهم است. (۰/۵)
ب) این تعریف، اعم از معرف است. (۰/۵)

۵ الف) تصور (۰/۲۵) ب) تصدیق (۰/۲۵)
ج) تصور (زیرا مصدر است ← تمام مصدرها تصورند) (۰/۲۵)
د) تصور (زیرا فعل استنادی ندارد). (۰/۲۵)

۶ الف) درونی: حیوان بیرونی: دونده (۰/۲۵)
ب) درونی: جسم بیرونی: شیرین (۰/۲۵)

۷ الف) مطلق (۰/۲۵) ب) من وجه (۰/۲۵)
ج) تباین (۰/۲۵) د) تساوی (۰/۲۵)

۸ تساوی (۰/۵) کوه (۰/۲۵) یا (دونده و سیمرغ)
ب) جنس (۰/۲۵) د) فصل (۰/۲۵)

۹ کوه (۰/۲۵) ج) نوع (۰/۲۵)
ب) بیماری (۰/۲۵) د) عرض خاص (۰/۲۵)

۱۰ الف) فصل (۰/۲۵) ۱۱ الف) فلز (۰/۲۵)
ب) سه ضلعی (۰/۲۵) ۱۲ الف) حیوان (۰/۲۵)
ج) حد (۰/۲۵) ۱۳ الف) ۴ (۰/۲۵)
ب) ۱ (۰/۲۵) ۱۴ سور کلی: هر (۰/۲۵) و هیچ (۰/۲۵)

۱۵ الف) شرطی منفصل مانعة الجمع (۰/۵)
ب) شرطی متصل (۰/۵)

۱۶ الف) علی در میان هم‌کلاسی‌هایش بالاترین نمره درس منطق را گرفته است. (۰/۵)

ب) اگر درس بخواند به راحتی در آزمون دانشگاه قبول می‌شود. (۰/۵)
ج) وی می‌خواهد در آینده یا قاضی شود یا حسابدار. (۰/۵)

آزمون ۱ * دی ماه

۱ الف) نادرست (سخن گفتن تجلی تفکر است) (۰/۲۵)
ب) درست (۰/۲۵) ج) درست (۰/۲۵)
د) نادرست (جنس عالی ← جنس قریب) (۰/۲۵)

۲ الف) تصور - تصدیق (۰/۲۵) ب) جنس - فصل (۰/۲۵)
د) موجبه - سالبه (۰/۲۵) ج) رسم (۰/۲۵)
ه) قریب - بعید (۰/۲۵)

۳ الف) قواعد تفکر (۰/۲۵) ب) ذاتی (۰/۲۵)
ج) کلی (۰/۲۵) د) معرف (۰/۲۵)

۴ الف) نادرست (۰/۲۵) این تعریف، اعم از معرف است / زیرا لوزی را نیز شامل می‌شود. (۰/۲۵)
ب) درست (۰/۲۵)

ج) نادرست (۰/۲۵) این تعریف جامع افراد نیست. (۰/۲۵)

۵ الف) کلی (۰/۲۵) ب) جزئی (۰/۲۵)
ج) کلی (۰/۲۵) د) جزئی (۰/۲۵)

۶ الف) مطلق (۰/۲۵) ب) من وجه (۰/۲۵)
ج) تباین (۰/۲۵) د) تساوی (۰/۲۵)

۷ الف) جنس (۰/۲۵) ب) عرض عام (۰/۲۵)
ج) نوع (۰/۲۵) د) عرض عام (۰/۲۵)

۸ الف) حیوان (۰/۲۵) ب) تام (۰/۲۵)
ج) حساس (۰/۲۵) د) ناقص (۰/۲۵)

۹ گزینه ب (۰/۲۵) و گزینه ج (۰/۲۵)

۱۰ الف) موضوع: منطق (۰/۲۵) محمول: بهترین درس (۰/۲۵)
ب) مقدم: صد بار اگر توبه شکستی (۰/۲۵) تالی: بازآ (۰/۲۵)

۱۱ دو قضیه حملی (۰/۵)

۱۲ الف) شکل (۰/۲۵) ب) مانعة الجمع (۰/۲۵)
ج) حقیقی (۰/۲۵) د) حقیقی (۰/۲۵)

۱۳ الف) موجبه (۰/۲۵) کلی (۰/۲۵)
ب) ذکر مثال مناسب: بعضی (۰/۲۵) نیست/نیستند (۰/۲۵)

۱۴ هیچ کس (۰/۲۵) زیرا منطبق از ذات انسان سرچشمه می‌گیرد (۰/۲۵) و هیچ کس ابداع کننده آن نیست، همان‌طور که هیچ انسانی ابداع کننده طرز کار قلب نمی‌باشد. (۰/۲۵) اسطو طرز کار ذهن را کشف کرد. (۰/۲۵)

۱۵ جامع باشد یعنی تعریف به گونه‌ای باشد که به طور کامل همه افراد و مصادیق مجھول را دربرگیرد. (۰/۵)

مانع باشد یعنی تعریف به گونه‌ای باشد که افراد و مصادیق بی ارتباط را دربرنگیرد. (۰/۵)

۱۶ مفاهیمی که اجزای درونی و سازنده یک مفهوم دیگر هستند.
جسم بودن (۰/۲۵) سیال بودن (۰/۲۵)

۱۷ در ذاتیات مشترک هستند مانند حیوان بودن یا شیوه کشندۀ بودن. (۰/۵) اما در عرضیات و ویژگی‌های عرضی متفاوتند مثل دونده بودن، سفید بودن و (۰/۵)

زمنون ۶ * خرداد ماه

- ۱) الف) نادرست (سخن گفتن ← تفکر) (۰/۲۵)
 ب) نادرست (می‌توان ← نمی‌توان) (۰/۲۵)

(د) نادرست (محمول ← موضوع) (۰/۲۵) درست (۰/۲۵)

(۰/۲۵) نادرست (جای تام و ناقص باید عوض شود) (۰/۲۵)

ز) نادرست (است ← نیست) (۰/۲۵) درست (۰/۲۵)

ب) مانع (۰/۲۵) الف) استدلال (۰/۲۵) ۲

د) جنس - فصل (۰/۲۵) (۰/۲۵) عام و خاص مطلق (۰/۲۵)

و) حد تام (۰/۲۵) (۰/۲۵) عرض خاص (۰/۲۵)

ح) صورت - ماده (۰/۲۵) (۰/۲۵) مانعة الجمع

ب) شکل اول (۰/۲۵) (۰/۲۵) الف) شکل دوم (۰/۲۵) ۳

ب) تصدیق (۰/۲۵) (۰/۲۵) (۰/۲۵) شکل سوم (۰/۲۵)

د) تصور (۰/۲۵) الف) تصور (۰/۲۵) ۴

این جهان (جزئی) (۰/۲۵) - رودخانه یا آدمی (کلی) (۰/۲۵)

جنس قریب : شکل، جنس الاجناس: مقدار (هر مورد ۰/۲۵) ۶

حیوان (۰/۲۵) شاعر / خندان (یا هر عرض خاص برای انسان) (۰/۲۵) ۷

برهانی یا استدلال گونه ۸

جنس (۰/۲۵) نوع (۰/۲۵) ۹

الف) مقدم: به قرآن تمثیل جویید. (۰/۲۵) تالی: گمراه نمی‌شود (۰/۲۵) ۱۰

مقدم: اگر اهل تلاش باشی. (۰/۲۵) تالی: سربلندی (۰/۲۵) ۱۱

الف) مانعة الجمع (۰/۲۵) ب) حقیقی (۰/۲۵)

تناقض ۱۲

۱) کتاب منطق است پس ریاضی نیست. (۰/۵)
 ۲) کتاب ریاضی است پس منطق نیست. (۰/۵)

الف) برهان (۰/۲۵) ۱۳

ب) جدول (۰/۲۵)
 د) شعر (۰/۲۵) خطابه (۰/۲۵)

الف) بعضی (۰/۲۵) نیست. (۰/۲۵) ۱۵

ب) بعضی (۰/۲۵) ب) الف (۰/۲۵) الف (۰/۲۵) است.
 ج) هیچ (۰/۲۵) نیست. (۰/۲۵) ۱۶

الف) شکل اول (۰/۲۵) نتیجه ندارد (۰/۲۵) زیرا کبرا کلی نیست. (۰/۲۵)
 شکل سوم (۰/۲۵) نتیجه دارد (۰/۲۵) بعضی از گوشت خواران ستاندار نیستند. (۰/۲۵)

الف) صورت (اطلسی) در دو معنای متفاوت است. (قیاس حد وسط
 محدود) (۰/۵) ۱۷

ب) ماده (مقدمه دوم اشتباه است) هر فلز جامد است غلط است. (۰/۵)
 الفاظ و کلمات مرکبی که روی هم رفته یک جمله با معنی را سازند (۰/۲۵) و درباره چیزی خبر می‌دهند و می‌توان راجع به درستی از غلط بودن آنها سخن گفت. (۰/۲۵) ۱۸

در محاوره، شعر و ادبیات، در مقام آموزش ۱۹

برهان لمنی از علت به معلول بی‌برده می‌شود (۰/۵) اما برهان آنی از معلول بی، به علت می‌برین. (۰/۵) ۲۰

آزمون ۵ * خرداد ماه

- ۱** الف) درست (۰/۲۵) ب) درست (۰/۲۵) ج) نادرست (هم جامع و هم مانع ← جامع ولی مانع نیست) (۰/۲۵)

د) نادرست (سرچیه کلیه ← موجبه کلیه ← موجبه جزئیه) (۰/۲۵)

ه) نادرست (نیست ← است) (۰/۲۵) و) درست (۰/۲۵) ز) درست (۰/۲۵)

ح) نادرست (هم در نوع و هم در جنس مشترکند) (۰/۲۵)

۲ الف) اندیشیدن (۰/۲۵) ب) شرح اسم (۰/۲۵) ج) نتیجه - مقدمات (۰/۲۵)

د) کاذب (۰/۲۵) ه) بدینهی (۰/۲۵)

و) قیاس (۰/۲۵) ز) بد کاربستان (۰/۲۵)

ح) مقدمات - یقینی (۰/۲۵) ب) کبرا (۰/۲۵) **۳** الف) صغرا (۰/۲۵)

د) مقدمات قیاس (۰/۲۵) ج) حد وسط (۰/۲۵)

۴ الف) عام و خاص مطلق (۰/۲۵) ب) عام و خاص من وجه (۰/۲۵) ج) تباين (۰/۲۵)

د) عام و خاص مطلق (۰/۲۵) ب) جامع نیست. (۰/۵) **۵** الف) مانع نیست. (۰/۵)

ب) عرض عام (۰/۲۵) **۶** الف) جنس (۰/۲۵)

د) فصل (۰/۲۵) ج) عرض خاص (۰/۲۵)

ناقص (۰/۲۵) **۷** الف) رسم (۰/۲۵)

سه ضلعی (۰/۲۵) ب) شکل (۰/۲۵)

ب) شرطی متصل (۰/۵) **۸** الف) منفصل حقیقی (۰/۵)

ج) منفصل مانعه الجمع (۰/۵)

ب) سالبه جزئیه (۰/۵) **۹** الف) موجبه کلیه (۰/۵)

ب) تناقض (۰/۵) **۱۰** الف) عکس مستوی (۰/۵)

ب) استقرای تام (۰/۵) **۱۱** الف) تمثیل (۰/۵)

۱۲ الف) شکل دوم (۰/۲۵) نتیجه دارد. (۰/۲۵) بعضی الف ج نیست. (۰/۲۵)

ب) شکل اول (۰/۲۵) نتیجه ندارد. (۰/۲۵) زیرا صغرا موجبه نیست. (۰/۲۵)

ب) برهان لمنی (۰/۲۵) **۱۳** الف) برهان لمنی (۰/۲۵)

۱۴ الف) ماده (هر فلزی عایق است، غلط می باشد). (قیاس حد وسط ندارد) (۰/۵)

ب) صورت (قیاس شکل دوم و عقیم است/ هر دو مقدمه موجبه است) (۰/۵) **۱۵** الف) هیچ (۰/۲۵) پیامبری معصوم نیست. (۰/۲۵)

ب) بعضی (۰/۲۵) پیامبری معصوم هستند. (۰/۲۵) **۱۶** تفکر و استدلال دو جنبه دارد: صورت و ماده استدلال. (۰/۲۵)

کارمنطق نشان دادن شکل و صورت استدلال است. (۰/۲۵) آن چه زمینه اصلی اشتباه را فراهم می کند، محظوا و ماده قیاس است (۰/۲۵) و در همان ماده است که معمولاً فلاسفه و دانشمندان با هم اختلاف دارند. (۰/۲۵)

۱۷ در شعر ادبی وزن و قافیه ملاک است (۰/۵) ولی در شعر منطقی، تخیل انگیز یومن ملاک می باشد. (۰/۵) **۱۸** با افزایش قدرت استدلال و تمرین (۰/۲۵) می توانیم در مقابل مغالطه ها توقف به داشت آوریم. (۰/۲۵)

۱۲ جدول زیر را کامل کنید.

تناقض	عکس مستوی	اصل قضیه
هیچ خبری کاذب نیست (۰/۵)	بعضی کاذبها خبر هستند (۰/۵)	بعضی خبرها کاذبند

۱۳ (الف) شماره ۲ (۰/۵)
ج) شماره ۴ (۰/۵)
۱۴ (الف) مقدمه دوم از نظر ماده غلط است. (۰/۵)
(ب) حد وسط به یک معنی نمی‌باشد. (۰/۵)
(ج) حد وسط به یک معنی نمی‌باشد. (۰/۵)
۱۵ ماده (۰/۲۵) - صورت (۰/۰)
۱۶ استقراراً ناقص (۰/۰)
۱۷ (الف) شکل اول (۰/۰) - منتج (۰/۰)
(ب) شکل سوم (۰/۰) - عقیم (۰/۰) - زیرا هر دو مقدمه جزئی هستند. (۰/۲۵)
۸ قضیه: الفاظ مرکب معناداری که درباره‌ی چیزی خبر می‌دهد و قابل صدق و کذب است. (۰/۷۵)
عکس مستوی: یکی از احکام قضایا است که جای موضوع و محمول را عوض می‌کنیم اما «کیف» را ثابت نگه می‌داریم. (۰/۷۵)
۹ جدول زیر را کامل کنید.

تناقض	تضاد	اصل قضیه
بعضی دانش‌آموزان کوشانیستند (۰/۰)	هیچ دانش‌آموزی کوشانیست (۰/۰)	هر دانش‌آموزی کوشانیست (۰/۰)

۱۰ (الف) شماره ۲ (۰/۰)
ج) شماره ۳ (۰/۰)
۱۱ (الف) شماره ۲ (۰/۰)
ج) شماره ۴ (۰/۰)
۱۲ (الف) حد وسط به یک معنی نمی‌باشد. (۰/۰)
(ب) ماده مقدمه دوم غلط است. (۰/۰)
۱۳ موجبه بودن صغیری (۰/۰) - کلیت کبری (۰/۰) / ۴ ضرب منتج دارد. (۰/۰)
۱۴ (الف) تباین (۰/۰)
ج) تباین (۰/۰)
۱۵ ۱- شکل دوم (۰/۰)
۳- بدلیل عدم کلیت کبری (۰/۰)
۱۶ مخدوش کردن ذهن مخاطب (۰/۰)
آزمون ۱۰ * خرداد ماه

۱ (الف) نادرست (ارادی و آگاهانه ← طبیعی) (۰/۰)
ب) درست (۰/۰)
ج) نادرست (عرضی ← ذاتی) (۰/۰)
د) نادرست (همواره ← گاهی) (۰/۰)
ه) نادرست (همیشه لزوماً ← گاهی) (۰/۰)
و) نادرست (قیاس ← استقرار) (۰/۰)
ز) نادرست (متضاد ← متناقض) (۰/۰)
۲ (الف) تصور و تصدیق (۰/۰)
ب) تباین (۰/۰)
ج) فصل - سه ضلعی (۰/۰)
د) تالی (۰/۰)
ه) اول - اول (۰/۰)
ز) صورت - ماده (۰/۰)
۳ (الف) مطلق (۰/۰)
۴ (الف) جوهر (۰/۰)
۵ جوهر صاحک (یا هر مثال درست دیگر) (۰/۰)
۶ حد تام - زیرا هر مفهومی فقط یک جنس قریب و یک فصل دارد (۰/۰)
۷ متضاد (۰/۰)
۸ در تناقض موضوع و محمول تغییر نمی‌کند (۰/۰) - ولی در عکس
مستوی جایه‌جا می‌شوندا (۰/۰)
۹ قیاس (۰/۰)
۱۰ شرطی است. (۰/۰) اگر آن ترک شیرازی به دست آرد دل ما را
(مقدم) (۰/۰)
به حال هندویش بخش سمرقند و بخارا را (تالی) (۰/۰)
ب) حقیقی (۰/۰)
۱۱ (الف) حقیقی (۰/۰)

خلاصه درس کپسولی

درس اول: انسان و تفکر

شیاهت: غیر ارادی، طبیعی و هدفمند

کار ذهن و قلب: ذهن فعالیت روح
تفاوت: قلب فعالیت جسم

نکته

اساس اندیشیدن ارادی نیست.

کشف ضوابط تفکر

کار علم منطق
۱ نشان دادن طریق کار کرد ذهن
۲ نشان دادن اینکه چه عواملی باعث تسریع و بهبود کار کرد

ذهن می‌شود.

تعریف منطق: دانشی است که طرز کار ذهن را در عمل تفکر تشریح می‌کند تا انسان با آگاهی از طرز کار ذهن بهتر از آن استفاده کند.

منطق از ذات انسان سرچشمه می‌گیرد.

هیچ کس ابداع کننده منطق نیست، ارسطو کاشف منطق است همانطور که نیوتن کاشف جاذبه است.

انسان برترین برخی عمل و رفتار انسان را ملاک این برتری می‌دانند.

مخلوق خداست گروهی قدرت تفکر انسان را موجب این برتری می‌دانند.

■ ملاکی که اکثر اندیشمندان پذیرفته‌اند، قدرت تفکر و اندیشه بشری است که در منطق از آن به « نقط » یاد می‌کند و مقصود از نقط، تفکر است که در سخن گفتن تجلی می‌کند.

■ ارسطویان در تعریف انسان گفته‌اند « حیوان ناطق » زیرا خواسته‌اند جایگاه رفیع اندیشه را در ساختار وجود انسان نشان دهند.

■ واقعیت وجود ما: آمیخته از جسم
روح

مفهوم ترین فعالیت روح « تفکر » است.

قوانين حاکم بر تفکر « منطق » می‌باشد.

درس دوم: چگونه تعریف می‌کنیم؟

■ نام‌های دیگر تصدیق: قضیه، حکم، جمله خبری

راه‌های شناساندن یک مفهوم:

۱ نشان دادن نمونه خارجی (مصدق خارجی)

۲ از طریق آزمایش در آزمایشگاه

۳ از طریق تعریف کردن

■ تعریف کردن اختصاص به مراحل اولیه زندگی ما ندارد.

قواعد تعریف عبارتند از:

۱ روشن تر بودن معرف از معرف

۲ مرتبط بودن معرف و معرف

۳ جامع و مانع بودن تعریف

۴ به کار گرفتن مفاهیم درونی (ذاتی) در تعریف

۵ حرکت از مفاهیم کلی و عام به مفاهیم جزئی در تعریف

■ مشکل بودن تعریف مفاهیم چون آزادی و دینداری به علت:

۱ پیچیدگی این مفاهیم

۲ ارتباطشان با زندگی اجتماعی

۳ برداشت‌های مختلف انسان‌ها

■ علم منطق در بخش تعریف، عهده‌دار تبیین پنج قاعدة تعریف است، نه

تعریف نمودن تمام مفاهیم.

■ تفکر برای رسیدن به دانش و شناخت است و انسان با فکر کردن به شناخت جدید می‌رسد.

تصور، تصدیق

علم و ادراک مادو دسته‌اند:

۱ تصویر: صورت ساده ذهنی یعنی کلمات.

سؤال از کلمه مجهول چیست؟

پاسخ به چیست تعريف

مثال خورشید، دانش‌آموز مؤمن مسلمان

معروف: مفاهیمی که به کمک آن‌ها تعریف می‌کنیم.

« تعریف »: معروف: مفهومی که می‌خواهیم تعریف کنیم.

۲ تصدیق: یعنی قضیه و جمله

سؤال از جمله مجهول چرا؟

پاسخ به چرا استدلال

مثال خورشید در مرکز منظومه شمسی است.

نکته

در تصدیقات حکم و قضاؤت وجود دارد.

■ مقدمات

« استدلال »: نتیجه

درس سوم: تعریف و دنبای مفاهیم

برای ارائه « تعریف » دقیق لازم است با مفهوم جزئی و کلی، نسبت‌های چهارگانه، مفاهیم ذاتی و عرضی، در تعریف آشنا شویم.

افراد متعددی را در بر می‌گیرد: انسان، پدر، مادر

در خارج یک مصدق بیشتر ندارد اما می‌توانیم افراد زیادی برای آن تصور کنیم؛ مولود کعبه، ضامن آهو

کلی: قابل صدق بر کثیرین مفاهیمی که مصدق در خارج ندارند اما در ذهن موجودند: اسب بالدار، پری دریابی

مفهوم اسم‌های خاص (علم) مانند: غزالی، سعدی، زهرا، علی

جزئی: غیر قابل صدق بر کثیرین هرچه با قید « این » و « آن » مشخص شود: مادر من، این درخت

مجموعه‌ای که به عنوان یک جزئی در نظر گرفته می‌شود: شهرستان‌های استان تهران